

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

BÙI THỊ NGÀ

**SỞ HỮU RUỘNG ĐẤT VÀ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
CHÂU ÔN (LẠNG SƠN) NỬA ĐẦU THẾ KỈ XIX**

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

THÁI NGUYÊN - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

BÙI THỊ NGA

**SỞ HỮU RUỘNG ĐẤT VÀ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
CHÂU ÔN (LẠNG SƠN) NỬA ĐẦU THẾ KỈ XIX**

Chuyên ngành: LỊCH SỬ VIỆT NAM

Mã số: 60.22.03.13

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐÀM THỊ UYÊN

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Luận văn “*Sở hữu ruộng đất và kinh tế nông nghiệp châu Ôn (Lạng Sơn nửa đầu thế kỉ XIX*” được thực hiện từ tháng 8/ 2014 đến tháng 8/ 2015. Luận văn được sử dụng những thông tin từ nhiều nguồn khác nhau. Tôi xin cam đoan rằng đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các tài liệu tham khảo được trích dẫn rõ ràng.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2015

Tác giả luận văn

BÙI THỊ NGA

Xác nhận của Trưởng khoa

Xác nhận của cán bộ hướng dẫn

PGS.TS. Hà Thị Thu Thủy

PGS.TS. Đàm Thị Uyên

LỜI CẢM ƠN

Tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc nhất tới cô hướng dẫn PGS.TS. Đàm Thị Uyên, các thầy cô giáo trong bộ môn Lịch sử Việt Nam và khoa Lịch sử, trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã động viên chỉ bảo giúp đỡ tác giả trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Tác giả xin chân trọng cảm ơn Trung tâm Lưu trữ Quốc gia I Hà Nội, thư viện Quốc gia Việt Nam, UBND huyện Chi Lăng, thư viện Khoa học tổng hợp tỉnh Lạng Sơn đã giúp đỡ tác giả trong quá trình thực hiện luận văn.

Cuối cùng tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn tới bạn bè đồng nghiệp và những người thân trong gia đình đã tạo điều kiện giúp đỡ trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn./.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2015

Tác giả luận văn

BÙI THỊ NGA

MỤC LỤC

	Trang
LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ	vi
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	2
3. Mục đích, đối tượng, phạm vi nghiên cứu	4
4. Nguồn tư liệu của đề tài.....	4
5. Phương pháp nghiên cứu	5
6. Đóng góp của đề tài	5
7. Cấu trúc của đề tài	6
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ CHÂU ÔN - TỈNH LẠNG SƠN NỬA	
ĐẦU THẾ KỈ XIX	9
1.1. Vị trí địa lý và điều kiện tự nhiên.....	9
1.2. Lịch sử hành chính.....	15
1.3. Đặc điểm dân cư	17
Chương 2: SỞ HỮU RUỘNG ĐẤT Ở CHÂU ÔN NỬA ĐẦU THẾ KỈ XIX...25	
2.1. Địa bạ châu Ôn nửa đầu thế kỉ XIX	25
2.2. Sở hữu ruộng đất ở châu Ôn theo địa bạ Gia Long 4 (1805)	27
2.3. Sở hữu ruộng đất ở châu Ôn theo địa bạ Minh Mạng 21 (1840)	38
2.4. So sánh sở hữu ruộng đất ở châu Ôn nửa đầu thế kỉ XIX theo địa bạ Gia Long 4 (1805) và Minh Mạng 21 (1840).....	48
2.5. Chế độ tô thuế.....	54

Chương 3: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP CHÂU ÔN NỬA ĐÀU THẾ

KỈ XIX	60
3.1. Trồng trọt.....	60
3.2. Chăn nuôi.....	68
3.3. Kinh tế tự nhiên	70
3.4. Nghi lễ và tín ngưỡng liên quan đến trồng trọt	71
KẾT LUẬN.....	78
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	81
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Cb	:	Chủ biên
ĐHSPHN	:	Đại học sư phạm Hà Nội
GS	:	Giáo sư
HN	:	Hà Nội
KH	:	Kí hiệu
KHXH	:	Khoa học xã hội
M.s.th.t.p	:	Mẫu, sào, thước, tắc, phân
Nxb	:	Nhà xuất bản
PGS	:	Phó giáo sư
TCN	:	Trước công nguyên
TS	:	Tiến sĩ
TTLTQGI	:	Trung tâm lưu trữ quốc gia I
UBND	:	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Thành phần các dân tộc của Chi Lăng.....	18
Bảng 2.1: Thống kê địa bạ châu Ôn nửa đầu thế kỉ XIX	26
Bảng 2.2: Tình hình ruộng đất của châu Ôn theo địa bạ năm Gia Long 4 (1805)	27
Bảng 2.3: Quy mô sở hữu ruộng tư của châu Ôn năm Gia Long 4 (1805)	30
Bảng 2.4: Bình quân sở hữu các xã của châu Ôn năm Gia Long (1805).....	31
Bảng 2.5: Giới tính trong sở hữu ruộng đất ở châu Ôn năm Gia Long 4 (1805)	31
Bảng 2.6: Thống kê tình hình sở hữu ruộng đất của chủ nữ năm 1805	33
Bảng 2.7: Quy mô sở hữu ruộng tư theo các nhóm họ năm 1805.....	35
Bảng 2.8: Sở hữu ruộng đất của các chức sắc năm 1805	36
Bảng 2.9: Tình hình ruộng đất châu Ôn theo địa bạ năm Minh Mạng 21	38
Bảng 2.10: Quy mô sở hữu ruộng tư của châu Ôn năm Minh Mạng 21 (1840)	40
Bảng 2.11: Bình quân sở hữu các xã của châu Ôn năm Minh Mạng 21 (1840)	41
Bảng 2.12: Tình hình giới tính trong sở hữu tư nhân năm 1840.....	41
Bảng 2.13: Quy mô sở hữu ruộng tư theo các nhóm họ năm Minh Mạng 21 (1840)	43
Bảng 2.14: Sở hữu ruộng đất của các chức sắc theo địa bạ Minh mạng 21 (1840)	44
Bảng 2.15: So sánh sự phân bố các loại ruộng đất của châu Ôn theo địa bạ Gia Long 4 (1805) và Minh Mạng 21 (1840)	49
Bảng 2.16: Quy mô sở hữu ruộng tư của châu Ôn theo địa bạ Gia Long 4 và Minh Mạng 21	50

Bảng 2.17: Quy mô sở hữu ruộng đất của các nhóm hộ năm 1805 và năm 1840	52
Bảng 2.18: So sánh tình hình sở hữu ruộng đất của các chức sắc. Năm Gia Long 4 (1805).....	53
Bảng 2.19: Biểu thuế ruộng đất công và tư dưới thời Gia Long.....	56
Bảng 2.20: Biểu thuế ruộng đất công và tư thời Minh Mạng.....	57

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 2.1: Sự phân bố các loại ruộng đất ở châu Ôn năm 1805	28
Biểu đồ 2.2: Mối tương quan giữa ruộng đất của các chức sắc và các tầng lớp xã hội khác năm 1805	37
Biểu đồ 2.3: Sự phân bố các loại ruộng đất của châu Ôn năm 1840.....	39
Biểu đồ 2.4: Mối tương quan giữa ruộng đất của các chức sắc và các tầng lớp xã hội khác năm 1840	45